

Sikkerhed med sprit og Trangia stormkøkkener

Trangia stormkøkkener er en helt naturlig del af friluftlivet og er ofte den foretrukne måde at lave mad på, når man er af sted på tur. Man kan lave masser af dejlig mad og det er en enkel og billig måde at kunne lave mad til mange, når man er afsted på tur.

Men man er nødt til at have sikkerheden i orden. De seneste år har der været flere alvorlige forbrændingsulykker i forbindelse med brug af sprit og Trangiaer på efterskoler, naturcentre mv..

Sprit er meget, meget let antændeligt og spritdampene er flygtige og letantændelige, så her er en vejledning i sikker brug af sprit og Trangiaer.

Vejledning i sikker brug af Trangia stormkøkkener. (Se også billederne)

- Sørg altid for en grundig instruktion af alle børn og elever inden de bruger Trangiaen.
- Sørg for at instruktionen er nedskrevet, og at alle lærere/ pædagoger/ medarbejdere/ børn og unge bliver gjort bekendt med den. Man bør også forholde sig til, om der er aldersgrupper, der er for unge til at håndtere sprit.
- Brug **ALTDIG** brændstof-sikkerhedsflasker til at opbevare spritten i og til at opfyldning af brænderne i Trangiaerne. Instruer børnene/ de unge i korrekt brug af sikkerhedsflasken. (Se billederne)

Brug **ALDRIG** sprit-flasken, men kun de to sikkerhedsflasker fra MSR eller Trangia, hvor der kan hældes sprit ud, uden proppen er skruet af.

Hældehullet i MSR-flasken. Bemærk at proppen sidder på endnu, så der kan ikke komme ild ind i flasken eller brændende sprit ud.

Trangia-flasken. Når der trykkes på den 'røde knap', kan der komme sprit ud og når der alippes lukkes der for spritten.

HUSK også de 4 S'er med Trangiaen

1. Skub aldrig til et tændt Trangia
2. Spild ikke sprit ved påfyldning
3. Sluk brænderen med dæmperen. Den virker som skjold!
4. Stil altid Trangiaen på et brand-sikkert jævnt underlag

Sikkerhedsflasker fungerer ved, at der er et låg på flasken med mindre huller, der kan hældes fra. (Se eksempler på billederne) Dette låg gør, at du aldrig får spritten til at brænde op i flasken, så spritdampene eksploderer, og der står en brændende spritstråle ud af flasken. Når låget er på, så kan det ikke ske, selvom den sprit, der er kommet ud, antændes. På den måde begrænser man mængden og omfanget af brændende sprit, hvis noget går galt. Det vigtigste er dog at sikre, at det aldrig går galt. Når der er fyldt sprit på, så skrues låget i igen.

Så brug **ALDRIG** kun de spritflasker man køber spritten i.

Der må **ALDRIG** fyldes sprit i en varm brænder. Sprit og spritdampe er ekstremt let antændelige.

Lær børnene/ de unge at de skal kunne holde brænderen i hånden, når de fylder den op, og at AL opfyldning af brændere foregår væk fra anden åben ild (bål og andre Trangiaer). Selv om det ser ud som om brænderen er brændt ud, så kan der stadig være usynlige flammer. Derfor fyldes der først i, når man kan holde på brænderen.

Når der trykkes på den 'røde knap' kan der løbe sprit ud af flasken

Når man slipper den 'røde knap' lukkes der for spritten. Ved transport skrues den 'røde knap' ned, så der ikke kan løbe sprit ud.

Spritten kan hældes i brænderen UDEN proppen skruet af flasken. Selvom spritten antændes, kan dampene i flasken ikke antændes og trække brændende sprit ud af flasken.

- Man kan også overveje, om man vil skifte spritbrænderne i trangiaerne ud med gasbrændere. Bruger man gasbrændere, så skal der aldrig "fyldes" på, når der kan være ild. Så skifter man først gasbeholderen, når den er tom. De sikkerhedsproblemer, der er ved gas er små. Der er kun to reelle problemer. Det ene er, at man sørger for ikke at lade gassen være åben i længere tid, inden man tænder brænderen. Så der er gas i luften, som kan antændes, når man vil tænde brænderen. Det andet er, at man håndterer gasbeholderne fornuftigt både de fyldte og de "tomme". De skal IKKE brændes på bålet, men bortskaffes, når man er hjemme.

Trangia med gasbrænder og gasbeholder. Her skifter man hele gasbeholderen, når den er tom.

Trangia med gasbrænder.

- Det er den løsning, jeg selv har valgt, og som nok er min anbefaling. Det er lidt dyrere, da brænderne købes særskilt, og gas er et lidt dyrere brændstof end sprit. De ekstra udgifter, mener jeg dog, opvejer de sikkerhedsmæssige fordele.

PS: De viste brændstof-sikkerhedsflasker fra Trangia og MSR købes i friluftsboutikker eller på nettet til ca. 120-170 kr

Spørgsmål så kontakt naturvejleder Lars Borch; 21600302 eller mail: larsborch@tdcadsl.dk